

קראתם לגולדרייך בוגד? קיבלתם את קוטלר

איריס לעאל 27.03.2022 06:00

שוב הגיע זמן חלוקת פרסי ישראל, ושוב מאיימת להתפתח שערורייה קטנה — אם תשאלו את מצביעי הליכוד. עודד קוטלר, שחקן, מנהל אמנותי, במאי ומייסד פסטיבל עכו, זכה השנה בפרס. בתגובתו להודעה על ההחלטה התפייט קוטלר על העובדה שזיהויו עם השמאל הפוליטי לא מנע ממנו את קבלת הפרס, והביע תקווה שהמחשבה הפתוחה והדמוקרטית תמשול מעתה בחיי תרבות.

קוטלר לא שכח להזכיר את פרופ' עודד גולדרייך, שהפרס נשלל ממנו בגסות מקרטיסטית לפני שנה, ואמר שהוא מקווה שהעיסוק בדעות ובהתבטאויות עבר של הזוכים לא ישפיע בעתיד על ההחלטה לכבד את הישגיהם המדעיים או האמנותיים.

לא הייתי מהמרת על זה. למי שסבור כי הממשלה הנוכחית הביאה אתה רוח פלורליסטית חדשה צריך להזכיר, ששרת החינוך יפעת שאשא-ביטון היא שהחליטה לאמץ את החלטת קודמה בתפקיד, יואב גלנט, למנוע את הפרס מפרופ' גולדרייך. היא נימקה את החלטתה בכך שאינה יכולה "להעניק את הפרס על הישגים אקדמיים, מרשימים ככל שיהיו, למי שקורא לחרם על מוסד אקדמי ישראלי". אף שוועדת הפרס חזרה וקבעה שגולדרייך ראוי לקבלו, שאשא-ביטון היא שהחליטה לזהם את הפרס בשיקולים פוליטיים, להקטין את חשיבותם של ההישגים המקצועיים ולהעדיף את הנאמנות לשלטון כקריטריון חשוב יותר.

והנה, מיד עם ההודעה על ההחלטה להעניק לקוטלר את הפרס עלו לרשתות הסרטונים עם הנאום שנשא ב-2015, כחלק מההתנגשויות התכופות בין שרת התרבות אז, מירי רגב, לעולם התרבות.

רגב כמובן מיהרה לציין שהענקת הפרס לקוטלר היא "יריקה בפרצופם של מרבית אזרחי ישראל. האיש אשר קרא לנו עדר של בהמות המלחכות קש וגבב, המייצג יהירות, התנשאות ושיסוי, אינו יכול להתהדר בפרס ישראל".

וואלה, מירי? לדעתי הבעיה היא שקוטלר צימצם באופן לא ראוי את ההגדרה "עדר של בהמות". הוא היה צריך להכליל בה את כל מי שקיבל בשתיקה את גזילת הפרס מפרופ' גולדרייך; את כל מי שאפשר לשאשא-ביטון לאשרר את המעשה המעוות של קודמה ולהמשיך לרדוף את גולדרייך משום שסירב להעניק תעודת כשרות לאוניברסיטת אריאל שהוקמה וממשיכה להתקיים על שטח כבוש.

לא אהבתי את דבריו של קוטלר אז, ואני לא משתגעת עליהם היום. הם מייצגים עיוורון כרוני של קבוצה גדולה מהאליטה התרבותית והאינטלקטואלית ביחס לשאלה מה ומי הוא עדר. בימים אחרים

ייתכן שהייתי מעלה אותם מן האוב בעצמי. יש משהו מאוד מסוכן בתיאורה של קבוצה גדולה כחסרה שיקול דעת, ובואו נודה — ניחוח לא נעים של עדתיות עולה מהדברים הללו.

אבל הפעם אני אומרת לאנשים היקרים שקיוו שאצטרף אליהם בכעסם: לכו חפשו את החברים שלכם. אני זוכרת את כל מי שקרא מביניכם לפרופ' גולדרייך בוגד, שונא ישראל וכיוצא באלה. אז עכשיו אתם מבקשים שאכיר בעלבונכם על דברי קוטלר ואתן לו ביטוי פומבי? לכו לתקוועד, כמו שאומרים.

פועלו של קוטלר בשדה התרבות ראוי להוקרת המדינה, ופרס ישראל הוא ההוקרה ההולמת. ועם זאת, כל אנשי הגורדיה הישנה שמאמינים שהם פתיתי שלג אינדיווידואליים החושבים מחוץ להבניות התרבותיות, החברתיות והמעמדיות — צאו מהסרט. די עם הקמעות וקברי הצדיקים ועדרי הבהמות. תעשו לעצמכם ולנו טובה ותתבוננו ביריביכם הפוליטיים כאנשים עם תשוקות, אמונות ורצונות — ממש כמוכם. עודד, אין עדר גדול יותר ממנזר השתקנים, חתני וכלות הפרס האחרים וכל מי שליחך את הקש והגבב של גלנט ושאשא־ביטון, והעדר הזה חושב שהוא האליטה התרבותית.